

Remissvar: Policyramverk för det svenska utvecklingssamarbetet
Dnr UD2016/09273/IU

Inledning

I millenniemålen fick funktionshinderperspektivet inget större utrymme. Ett talande exempel är området utbildning. Där kunde stora förbättringar rapporteras i utvärderingen av arbetet, men det framkom att 90 procent av alla barn med funktionsnedsättningar i utvecklingsländer fortfarande inte går i skolan.

Detsamma gällde fattigdomsbekämpning av de människor som lever i absolut fattigdom i världen. Genom arbetet med ett tak lyckades gruppen minska, men de som stod längst ifrån att få del av sociala skyddsnät och försäkringar nåddes inte. Personer med funktionsnedsättning och deras familjer har fortsatt utgöra 20 procent av människor som lever i absolut fattigdom.

Idag när FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättningar firar 10 år och har ratificerats i 165 länder ser rättighetsbasen bättre ut än någonsin. Dessutom har de nya hållbarhetsmålen i delmål och indikatorer lyft fram personer med funktionsnedsättning inom flera områden: Exempelvis jämställdhet, utbildning, fattigdomsminskning, jämlikhet, fred och konfliktförebyggande.

Vad gäller fattigdomsminskning har det nu börjat talas om golv och att sociala skyddsnät måste byggas ut och finansieras. Personer med funktionsnedsättningar och deras familjer måste bli del av detta om fattigdomsminskning ska bli en realitet.

Tillgänglig information kan vara livsavgörande i sviktande stater, i krig och konflikt samt i flyktingsituationer. Detsamma gäller personer med funktionsnedsättningar både generellt och i ovanstående situationer. Det kan handla om information på teckenspråk för döva, punktskrift eller uppläst material för personer med synskada, lättläst information för personer med kognitiva eller intellektuella funktionsnedsättningar eller framkomlig miljö för personer med rörelsehinder. Att få tillgänglig information avgör ofta om en person kan ta del av hälsovård och andra nödvändiga insatser i samhället. Utan tillgänglig information vet personer med funktionsnedsättningar inte vad som sker eller hur de kan delta. Detta leder till exkludering

och total utsatthet med konsekvenser som lägre utbildning, sämre hälsa eller att du blir kvarlämnad i konfliktsituationer med risk för livet.

Med dessa utgångspunkter har vi lyft några områden där vi ser att personer med funktionsnedsättning särskilt bör lyftas fram. Detta för att de ska efterfrågas när policyramverket tas i anspråk i sin helhet, liksom vid implementeringen av hållbarhetsmålen som sker i samverkan med ratificeringen av konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Vi ser även stärkande av mänskliga rättigheter, civilsamhällets utrymme och inflytande, jämte utveckling av sociala trygghetssystem som inkluderar alla som en viktig förutsättning, för att komma vidare med frågor som direkt rör personer med funktionsnedsättningar och uppnå inkluderande samhällen som bygger på rättigheter.

Allmänt

Flera av de rättigheter som fastslås i policyramverket benämns även i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som har ratificerats av 165 stater. Vi önskar att konventionen benämns där hänvisning till internationella åtagande görs för att visa att Sverige fullföljer sitt åtagande att inkludera funktionshinderperspektivet i utvecklingssamarbetet.

Framtida möjligheter och utmaningar i en omvärld i förändring

Vi önskar i stycket om vaccinationsprogram och förbättrad barn-mödrahälsovård (sidan 7) tillägga: "Trots stora framgångar inom barnadödligheten så dör barn med funktionsnedsättning fortfarande i större utsträckning än andra barn och personer med funktionsnedsättning har sämre tillgång till tillgänglig information om vaccination, hiv- och aids program, mödravård samt primärvård. Personer med funktionsnedsättning befinner sig därför i större risk för ohälsa."

Vi önskar i samma stycke (sidan 7) tillägga – "samt för personer med funktionsnedsättning" enligt följande: Trots stora framsteg inom hälsoområdet saknas dock fortfarande fungerande hälso- och sjukvårdssystem och därmed tillgång till adekvat hälsovård i många delar av världen, inte minst i sviktande stater, i humanitära katastrofer och i avlägsna delar på landsbygden "samt för personer med funktionsnedsättning".

I näste stycke om jämställdhet (sidan 7) önskar vi tillägga – "samt för kvinnor och flickor med funktionsnedsättning" enligt följande: Särskilt allvarig är situationen för kvinnor och flickor i kris, krig och konflikt "samt för kvinnor och flickor med funktionsnedsättning".

I stycket om utbildningsområdet (sidan 8) önskar vi tillägga "Trots de framgångar som gjorts på utbildningsområdet så går fortfarande nio av tio barn med funktionsnedsättning i

utvecklingsländer inte i skola. Bristande kvalitet, pedagogik och tillgänglighet i skolan försvårar inlärning, särskilt för barn men kognitiv och intellektuell funktionsnedsättning. ”

Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer

I centrala utgångspunkter (sidan 12) önskar vi tillägga ”och personer med funktionsnedsättningar” enligt följande: Sverige ska vara en global röst för att motverka diskriminering i alla dess former och verka för hbtq-personers och ”personer med funktionsnedsättningar” möjligheter att åtnjuta mänskliga rättigheter.

Vi välkomnar den skrivning som berör personer med funktionsnedsättning på sidan 13.

Global jämställdhet

I centrala utgångspunkter (sidan 16) önskar vi tillägga ”samt personer med funktionsnedsättning” enligt följande: Hbtq-personer ”samt personer med funktionsnedsättning är två särskilt utsatta grupper” och kräver särskild uppmärksamhet i sådana analyser.

I motivationen nedan (sidan 16) vill vi påpeka att kvinnor och flickor med funktionsnedsättning generellt är mer utsatta på grund av stigmatisering, bristande tillgång till resurser och möjligheter och inte bara i flyktsituationer. Vi vill påpeka att rättigheter för personer med funktionsnedsättning inte enbart är en fråga om specifika insatser för diskriminerade grupper utan kräver en inkluderande analys för allt utvecklingssamarbete.

Vi önskar därför tillägga ” Jämställdhetsperspektivet bör innefatta analyser som inkluderar flickor och kvinnor med funktionsnedsättning i alla led av utvecklingssamarbetet och biståndspolitiken. Kvinnor och flickor med funktionsnedsättning finns överallt och kan därmed inte separeras från någon målgrupp utan ska ses som en naturlig del av alla utvecklingsinsatser.”

I stycket om könsbaserat våld (sidan 17) vill vi, efter meningen som slutar med systematiska underordningen, tillägga ”Kvinnor och flickor med funktionsnedsättning är särskilt utsatta då de ofta befinner sig i en mer omfattande beroendeställning på grund av sina funktionsnedsättningar.”

Produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor och hållbart företagande

I centrala utgångspunkter (sidan 24) önskar vi tillägga ”alla former av diskriminering” enligt följande: Svenskt utvecklingssamarbete ska verka för en produktiv sysselsättning med

anständiga arbetsvillkor och lika ekonomiska respektive arbetsrelaterade rättigheter och möjligheter för kvinnor och män samt motverka ”alla former av diskriminering”, sexuellt våld och trakasserier i och omkring arbetsplatser.

Migration och utveckling

I centrala utgångspunkter (sidan 30) önskar vi tillägga ”samt personer med funktionsnedsättning” enligt följande: Stärka migranternas och flyktingarnas åtnjutande av de mänskliga rättigheterna och särskilt skydda kvinnor, pojkar och flickor ”samt personer med funktionsnedsättning” mot alla former av våld, inklusive sexuellt våld och andra kränkningar samt verka för lika tillgång till rätten att söka asyl.

Jämlik hälsa

Vi vill påpeka att personer med funktionsnedsättning ofta exkluderas från nationella hälsosystem genom att systemen i sig och information är otillgänglig för personer med nedsatt motorik, hörsel, syn eller kognitiv förmåga. Vidare så bidrar negativa attityder mot personer med funktionsnedsättning i samhället till att sjukvårdspersonal brister i sitt bemötande av personer med funktionsnedsättning med konsekvenser att många inte söker vård. Personer med funktionsnedsättning utesluts ofta från SRHR på grund av ökad beroendeställning, överbeskyddande, försummelse eller uppfattningar om att vara asexuell.

I centrala utgångspunkter (sidan 32) önskar vi tillägga ”Sverige ska arbeta för personer med funktionsnedsättnings rättigheter till hälsa och SRHR respekteras och att dessa personer erbjuds samma utbud, kvalitet och standard som andra personer samt inkluderas i alla led av planering, genomförande och uppföljning av hälsoinsatser”.

Vi önskar även i centrala utgångspunkter (sidan 32) tillägga ”som exempelvis personer med funktionsnedsättning” enligt följande: Ickediskriminering ska lyftas fram vad gäller såväl människor som lever med hiv som särskilt utsatta grupper ”som exempelvis personer med funktionsnedsättning”.

I motiveringen under stycket om rätten att bestämma över sin egen kropp, sexualitet och reproduktion, SRHR, (sidan 33) vill vi tillägga: Personer med funktionsnedsättning ska särskilt beaktas då denna grupp ofta och ibland även systematiskt fråntas sina sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter. Information om SRHR bör göras tillgänglig för alla utifrån deras specifika behov.

Vidare vill vi i samma stycke (sidan 34) tillägga: ”och personer med funktionsnedsättning” enligt följande: Utmaningarna är fortsatt desamma: fattigdom, kvinnors utsatta ställning, sexuellt våld och bristande respekt för sexuella och reproduktiva rättigheter, barn och

ungdomar "och personer med funktionsnedsättning" som inte nås av information och kunskap, låg kondom användning samt sårbara grupper som diskrimineras och inte får tillgång till förebyggande insatser och/eller behandling.

30 juni 2016

För MyRight

Tiina Nummi Södergren
Generalsekreterare

Martina Orsander
Programchef